

2021 YILI TÜRKİYE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLÂNÇOSU

1) YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

	ÖLÜ	YARALI
YARGISIZ İNFAZ		
Dur İhtarına Uymadıkları Gerekçesiyle Güvenlik Güçleri Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar ve Silah Kullanma Yetkisinin İhlali, Toplumsal Gösterilerdeki Saldırıları, Sokağa Çıkma Yasakları Dönemi.	9	24
Köy Korucuları Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar	1	-
Sınır Bölgelerinde Öldürülen ve Yaralananlar	4	2
Gözaltında Kayıplar/Ölümler	2	1
TOPLAM	16	27
CEZAEVLERİNDE ÖLENLER		
FAİLİ MEÇHUL SALDIRILAR	57	
	5	1
RESMİ HATA VE İHMAL		
Resmi Hata ve İhmal Sonucu Ölen ve Yaralananlar	83 kişi sel felaketi nedeniyle, 12 si, çocuk 43 kişi serinlemek için girdikleri yerlerde, 3 ü çocuk 4 kişi askeri aracın çarpması sonucu, 3 ü çocuk 5 kişi nereden geldiği belli olmayan kurşun ile, 14'ü çocuk 19 kişi çeşitli nedenlerle yaşamını yitirmiştir. TOPLAM: 156	288 kişi gıda ve gazlar nedeniyle zehirlenme, 6 kişi nereden geldiği belli olmayan kurşun ile, 3 ü çocuk 10 kişi askeri aracın çarpması sonucu, 22 kişi de çeşitli nedenlerle yaralanmıştır. TOPLAM: 322
Polis ve Asker İntiharları / İntihar Teşebbüsleri/Şüpheli Ölümler	22	2
YASA DIŞI ÖRGÜT SALDIRILARI		
SALDIRIYA UĞRAYANLAR		
Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi / Üyesi		17
Gazeteci		55
Öğretmen / Öğretim Üyesi		3
Öğrenci		
Polis/Asker/Korucu	1 bekçi	4
Diğer (İşçi, Sağlık Çalışanı, Bel. Bşk, Korucu, Memur, Muhtar, Yabancı Uyruklu, Avukat, Siyasi Parti Mensubu vb)	3 ü çocuk 13 kişi	79
İrkçi Saldırıları	8 insan Kürt olduğu için ateşli silahla vurularak, 3 çocuk ise Suriyeli olduğu	16 İnsan Suriyeli, 5 insan Alevi, 39 insan ise Kürt oldukları için saldırıya uğradı ve yaralandı.

	için yakılarak, 1'i ise ateşli silah ile öldürüldü. TOPLAM:12	TOPLAM:60
TOPLAM	26	218

SİLAHLI ÇATIŞMALAR				
	ÖLÜ		YARALI	
	Türkiye sınırları içerisinde	Türkiye sınırları dışında	Türkiye sınırları içerisinde	Türkiye sınırları dışında
Asker, Polis ve Geçici Köy Korucusu	27	42	45	18
Silahlı Militan	96	179	2	-
Siviller	2	6	6	-
TOPLAM	346		65	

	ÖLÜ		YARALI	
	Yetişkin	Çocuk		
MAYIN VE SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLEN ve YARALANAN SİVİLLER				
	2		4	
	2		2	
TOPLAM	4		6	
KUŞKULU ÖLÜM ve YARALANMALAR				
Erkek	20			
Kadın	239		4	
Çocuk	30		1	
TOPLAM	289		5	

KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Kadın İntiharları	23	9
"Namus" adı altında işlenen cinayetler	-	1
Nefret Cinayetleri	3	2
Toplumsal Alanda Kadına Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz, Ev İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar	372	1302 (Yaralama, Taciz-Tecavüz, Darp, Tehdit, Alıkoyma)
TOPLAM	398	1314
Fuğuşa Zorlanan Kadınlar	7 çocuk 767 kadın	
ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Çocuk İntiharları	10	5
Ev İçi, Okul ve Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Çocuklar/Taciz/Tecavüz	24 Çocuk anne, baba, kardeş, amca	228 çocuk cinsel istismara uğradı. 42

	ve dedesi tarafından, 3 çocuk eşi tarafından, 11 çocuk tanıdıkları tarafından öldürüldü. TOPLAM: 38	çocuk ağırlıklı olarak ailesi tarafından şiddet gördü, 10 çocuk ağırlıklı olarak ailesi tarafından esici aletle yaralandı, 9 çocuk karırıldı/teşebbüs edildi. TOPLAM: 289
Okulda Şiddet		2
TOPLAM	48	296

2) İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAVRANIŞ ve CEZALANDIRMA

Gözaltında İşkence ve Kötü Muamele	12 si çocuk 531 insan
Gözaltı Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele	25 i çocuk olmak üzere 704 insan
Köy Korucuları Tarafından Yapılan İşkence ve Kötü Muamele	4
Cezaevlerinde İşkence ve Kötü Muamele	1414
Kolluk Güçleri Tarafından Tehdit ve Ajanlık Teklif Edilenler	17 si cezaevlerinde, 5 i sosyal medya üzerinden, 44 ü kaçırılarak (24 tehdit-20 ajanlık dayatması), çeşitli yerlerde 80 tehdit- 53 ajanlık dayatması olmak üzere TOPLAM: 190 insan
Toplumsal Gösterilerde Güvenlik Güçlerinin Müdahalesi Sonucu Dövülen ve Yaralananlar	2835

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ, YÖNETİCİ ve ÜYELERİNE YÖNELİK BASKILAR	
Gözaltına Alınan, Tutuklanan İHD Yönetici ve Üyeleri	4
İHD Yöneticileri ve Üyeleri Hakkında Açılan Soruşturmalar/Davalar-Sonuçlanan ve Devam Eden Davalar	129

SOKAĞA ÇIKMA YASAKLARI ve KISITLAMALARI

İHD Dokümantasyon Merkezi'nin 2021 yılı verilerine göre 1 Ocak 2021 tarihinde başlayıp 2021 yılı sonuna kadar süren sokağa çıkma yasakları kapsamında, Bitlis merkez ile Tatvan ve Hizan İlçelerine bağlı mahalle ve köyler (11), Mardin, Mazıdağı, Ömerli, Derik, Nusaybin, Artuklu ve Kızıltepe ilçelerine bağlı mahalle ve köyler (11), Hakkâri Merkez ve tüm ilçelerine bağlı köyler (1) ile Şırnak Merkezde (1) en kısıyası 24 saatten başlayan ve 15 güne kadar süren aralıklarda en az 24 kez sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir.

3) KİŞİ GÜVENLİĞİ ve ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Gözüaltına Alınanlar	5'i eski milletveçili, 11'i eski ya da hala görevde belediye başkanı, 18'i avukat, 63'ü çocuk, 62'si gazeteci, ayrıca İHD Gn. Bşk. Öztürk Türkdoğan, TİHV, İHD, TTB yöneticileri olmak üzere: TOPLAM: 7148 İnsan
Tutuklananlar	4'ü eski milletvekili, 4'ü avukat, 7'si çocuk, 3'ü gazeteci olmak üzere: TOPLAM 546 İnsan
İçişleri Bakanlığı açıklamaları	<p>1 Şubat 2021'de İçişleri Bakanlığı, 1 – 31 Ocak 2021 tarihleri arasında örgüt propagandası yapıldığı iddiası ile 5.394 sosyal medya hesabının incelediğini, 2.237 kişi hakkında işlem başlatıldığını ve 118 kişinin gözüaltına alındığını duyurdu.</p> <p>4 Şubat 2021'de İçişleri Bakanlığı, 38 kentte gözüaltına alınan 528 kişiden 2'sinin tutuklandığını, 108'i adli kontrol şartıyla olmak üzere 498'inin serbest bırakıldığını, 28 kişinin ise halen gözüaltında olduğunu açıkladı.</p> <p>9 Şubat 2021'de İçişleri Bakanlığı, 1 - 7 Şubat 2021 tarihleri arasında örgüt propagandası yapıldığı iddiası ile 1.264 sosyal medya hesabının incelediğini, 575 kişi hakkında işlem başlatıldığını ve 39 kişinin gözüaltına alındığını duyurdu.</p> <p>15 Şubat 2021'de İçişleri Bakanlığı, "PKK/KCK" soruşturmaları kapsamında 40 ilde yapılan operasyonlarda aralarında HDP il ve ilçe eş başkanlarının da olduğu 718 kişinin gözüaltına alındığını duyurdu.</p> <p>6 Nisan 2021'de İçişleri Bakanlığı, Mart ayı içinde 5.478 kişi hakkında sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek işlem yapıldığını, 261 kişinin gözüaltına alındığını ve 11 kişinin tutuklandığını duyurdu.</p> <p>4 Mayıs 2021'de İçişleri Bakan Yardımcısı ve Bakanlık Sözcüsü İsmail Çataklı, yapmış olduğu açıklamada; nisan ayında 12 bin 858 sosyal medya hesabı ile ilgili çalışma yapıldığını söyledi. Çataklı, tespit edilen 5 bin 468 kişi hakkında yasal işlem yapıldığını, gözüaltına alınan 163 kişiden 10'unun tutuklandığını kaydetti.</p> <p>(Bahsedilen tarihlerden sonra İçişleri Bakanlığı sitesinde yeni veri girişine rastlanmamıştır)</p> <p>TOPLAM GÖZALTI: 1827 TOPLAM TUTUKLU: 23</p>

Tutuklu Gazeteciler	Türkiye gazeteciler Sendikası (TGS) 9 Mayıs 2022 de yaptığı açıklamada 25 gazeteci ve medya çalışanı cezaevinde olduğunu duyurdu.
Tutuklu Milletvekili ve Belediye Başkanları	7 Milletvekili (Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş, Leyla Güven, Çağlar Demirel, İdris Baluken, Gülser Yıldırım, Musa Farisoğulları) ve 25 yeni ve eski Belediye Başkanı tutukludur.
Kayıplar/Kaçırılma İddiaları	Gülistan Doku, Yusuf Bilge Tunç, Mehmet Bal, Hürmüz Diril Hüseyin Galip Küçüközyiğit (Bırakılıp Cezaevine Konuldu), Gökhan Güneş (138 Saat Sonra Serbest Bırakıldı) <i>Detaylı bilgi için özel raporumuz:</i> https://www.ihd.org.tr/2021-yili-baski-ve-tehdit-yontemleriyle-ifade-alma-mulakat-yapma-ajanlastirma-ve-kacirma-olaylariyla-ilgili-ozel-rapor/
Alıkonulan Asker ve Polisler	13 Şubat 2021 tarihte yapılan operasyon sonucunda çeşitli tarihlerde PKK tarafından alıkonulan on iki asker ve polisin (2019 yılı raporumuzda yer alan isimler) cenazeleri türkiyeye getirildi.

4) İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

2021 YILINDA AÇILAN SORUŞTIRMALAR	
SORUŞTURMA SAYISI: 75	SORUŞTURMA AÇILAN KİŞİ SAYISI: 377
Yasaklanan Etkinlikler	6 Miting ve Şölen, 2 Anma Ziyareti, 1 adalet Nöbeti, 2 El İlanı Dağıtımı, 1 Newroz Kutlaması, 1 Mayıs Kutlaması, 2 Oturma Eylemi, 1 Konser Çekimi, 1 Balon Asama Etkinliği, 1 Aşı Çağrısı Etkinliği, 1 Festival, 4 Konser, 3 Tiyatro Gösterimi, 3 Stant Açma Etkinliği yasaklandı. Ayrıca birçok kentte (Urfa, Batman, Ağrı, Maraş, Hakkâri, Diyarbakır, Osmaniye, Tunceli, Van, Antep, Rize, İzmir, Antalya, Denizli, Hatay, Mardin, Şırnak, Muş, Siirt, Adana, Eskişehir, Kocaeli, Edirne, Aydın, Trabzon, İstanbul Valilikleri ile İstanbul'da Kadıköy Kaymakamlığı Kartal Kaymakamlığı) 15 er günlük yasaklama kararları ile birçok etkinlik engellenmiştir.
Toplatılan, Yasaklanan ve Para Cezası Uygulanan Yayın Organları	2 Dergi 1 Broşür Toplatma, 1 Kitaba, 200 Gazeteye, El Koyma, 1 Gazeteye Para Cezası, 4 gazeteye 17 Gün İlan Kesme Cezası, 28 Afiş Pankart Toplatma, 37 TV Kanalına İdari Para Cezası, 1 Radyo Kanalına İdari Para Cezası.
Baskına Uğrayan Gazete ve Yayın Organları	1 Haber Ajansı, 1 Kültür Merkezi, 2 Gazeteci Çalışma Ofisi, 1 Kitap Evi Polis Tarafından Basıldı.
Engellenen İnternet Siteleri	Bilindiği üzere, kapanana kadar Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı ve sonrasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Türkiye'den erişime engellenen web siteleri ile ilgili istatistiki veriler ve benzer şekilde Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından da erişime engellen web siteleri, haberler (URL adresleri) ve sosyal medya içerikleriyle ilgili istatistiki bilgiler hiçbir zaman açıklanmamıştır. İHD'nin tespit edebildiği kadarıyla 489 haber ajansına erişim yasağı getirildi.

2021 YILINDA AÇILAN VE DEVAM EDEN DAVALAR	2021 YILINDA SONUÇLANAN DAVALAR
1001 kişi hakkında 304 dava tespit edilebildi	202 davadan, <ul style="list-style-type: none"> • 264 kişiye toplam 1164 yıl, 5 ay, 2 gün hapis cezası verildiği, • 21 kişiye 428.959 TL para cezası verildiği, • 226 kişinin beraat ettiği, Tespit edilebildi.

5) TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler	409
2020 Yılında Açılan Soruşturmalar	554 kişiye 21 soruşturma
2021 Yılında Açılan Davalar/ Sonuçlanan Davalar	965 kişiye 39 dava açıldığı, 97 kişinin beraat ettiği, 432 kişiye toplam 76 yıl 1 ay 2 gün hapis cezası ve 376 kişiye toplam 428 bin 933 TL para cezası verildiği tespit edildi.
2021 Yılında Gezi parkı Dava ve Soruşturmalar	İlk duruşması 24 Haziran 2019 tarihinde gerçekleştirilen Gezi Parkı Davası bu raporun hazırlandığı dönemlere rastlayan 25 Nisan 2022 tarihinde karara bağlandı. Dava sonucunda Osman Kavala ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası aldı. Mücella Yapıcı, Çiğdem Mater, Hakan Altınay, Can Atalay, Mine Özerden, Yiğit Ali Ekmekçi ve Tayfun kahraman ise 18'er yıl olmak üzere toplam 126 yıl hapis cezası aldı. Yargılanan 9 kişi de beraat etti.

6) ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Baskına veya Saldırıya Uğrayan, Siyasi Parti, Sendika ve Dernekler	1 Vakıf, 13 Parti Binası, 1 Kültür Merkezi, 5 Dernek Binası Polis Tarafından Basıldı. 11 Parti Binasına Saldırı Düzenlendi.
Kapatılan / Kapatılmak İstenen Siyasi Partiler, Sendika, Vakıf ve Dernekler	<ul style="list-style-type: none"> - HDP'ye kapatılma davası açılmıştır - 1 Partinin "Siyasi parti kurma" dilekçeleri içişleri bakanlığı tarafından kabul edilmemektedir. (İnsan ve Özgürlük Partisi)

7) EKONOMİK VE SOSYAL HAKLARA YÖNELİK İHLALLER

İşten Çıkarılan/Görevden Uzaklaştırılan/Açığa Alınanlar/Sürgün Edilenler/İdari Cezalar	491 işçi, 9 Belediye Meclis Üyesi, 2 Belediye başkanı, 3 Muhtar, 14 Hâkim ve Savcı, 2 Doktor, 1 Araştırma 1 Öğretim Görevlisi ve 21 Öğretmen'in görevlerine son verildiği tespit edilebilmiştir.
	23 Mart 2021'de Manisa'nın Soma ilçesinde faaliyet gösteren Polyak Maden İşletmesi pandemi döneminde çalıştırdığı 750 işçiyi ücretsiz izne çıkardığı öğrenildi.
	16 Eylül 2021'de basında yer alan haberlerden, aile hekimliği yönetmeliğinde Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan değişiklikleri protesto etmek için 16 ve 27 Ağustos 2021 tarihlerinde yapılan iş bırakma eylemlerine katıldıkları gerekçesiyle 800'ü aile hekimi 1700 sağlık çalışanı hakkında soruşturma açıldığı ve soruşturma sonuçlanmadan sağlık çalışanlarına 2 günlük maaş kesintisi cezası verildiği öğrenildi.

<http://www.isigmeclisi.org> yaptığı açıklamada 2021 yılında iş cinayetlerinde 2170 işçinin hayatını kaybettiğini aktardı.

8) CEZAEVLERİNDE YAŞANAN İHLALLER

CEZAEVLERİ	
Cezaevlerinde Sağlık Hakkı İhlali	1664
Cezaevlerinde Haberleşme Hakkı İhlali	87
Cezaevlerinde Açılan Soruşturmalar/Disiplin Cezaları	680
Cezaevlerinde Sevk/Sürgün Uygulamaları	740
Cezaevlerinde Eylemler	111